

POŽIADAVKY na Štátnu záverečnú skúšku DPŠ štúdia PEDAGOGICKÝ ZÁKLAD UČITEĽSTVA

1. Výchova, analýza pojmu, výchovný proces, ciele výchovy, analýza výchovných postupov učiteľa.
2. Systém pedagogických vied – základné, aplikované vedné disciplíny.
3. Historické medzníky výchovy a vzdelávania (J.A. Komenský, J. J. Rousseau, J.H. Pestalozzi),
4. Historické medzníky výchovy a vzdelávania (J. F. Herbart, reformná pedagogika, vznik alternatívnych škôl).
5. Škola ako priestor formálneho vzdelávania. Vymedzenie školy ako organizácie vzťahov. Funkcie školy.
6. Systém vzdelávania v SR. Analýza školského systému. Premeny súčasnej školy. Vývojové trendy vzdelávania v EÚ.
7. Rodina ako výchovná inštitúcia. Premeny súčasnej rodiny. Funkcie rodiny.
8. Neformálne a informálne vzdelávanie. Charakteristika pojmov, ich vzťah k formálnemu vzdelávaniu.
9. Žiak v systéme vzťahov (škola a rodina). Riešenie výchovných problémov, spolupráca škola a rodiny.
10. Špecifiká učenia sa žiaka. Poruchy učenia a ich riešenie. Poradenské zariadenia, ich úloha pri rozvíjaní učenia žiaka.
11. Kurikulum, jeho typológia. Premeny kurikula. Vzdelávací program, jeho charakteristika. Školský vzdelávací program.
12. Rámcové obsahy vo vzdelávacích programoch, vymedzenie kompetencií, vzdelávacie, výkonové a obsahové štandardy – analýza pojmov.
13. Učebnica ako didaktický prostriedok. Druhy učebníc. Funkcie a štrukturálne komponenty učebnice. Vlastnosti kvalitnej učebnice. E-učebnice, podpora digitalizácie učebníc.
14. Dynamika vzdelávacieho procesu. Didaktická analýza učiva, príprava na vyučovací blok, plánovanie a realizácia transferu učiva.
15. Systém využitia metód vo vyučovaní. Analýza pojmu vyučovacia metóda. Tradičné verzus inovatívne metódy vo vyučovaní.
16. Analýza pojmu – organizačná forma. Vzťah vyučovacia metóda a organizačná forma. Systém vyučovacích foriem. Výber vyučovacej formy z pohľadu učiteľa. Vyučovacia hodina verzus netradičné organizačné formy.
17. Pedagogická diagnostika, diagnostikovanie a diagnóza. Vymedzenie diagnostiky a diagnostikovania. Diagnostikovanie versus evaluácia.
18. Hodnotenie. Základné typy hodnotenia (sumatívne, formatívne, autentické). Inovatívne formy hodnotenia žiaka (napríklad portfólio).

19. Charakteristiky pedagogickej komunikácie. Aspekty komunikácie v školskej triede. Účastníci komunikácie vo výchovno-vzdelávacom procese. Verbálna komunikácia. IRF štruktúra.
20. Elicitácia pri komunikácií v škole. Školský jazyk a jeho pravidlá. Neverbálna komunikácia – význam a jej podoby v škole.
21. Riadenie komunikácie učiteľom. Základné elementy pedagogickej situácie, ktorými učiteľ môže riadiť a smerovať komunikáciu v školskej triede.
22. Otázky učiteľa (typy a zacielenie otázok učiteľa). Práca s chybou žiaka. kognitívna náročnosť otázok, Bloomova taxonómia.
23. Profesionalizácia učiteľstva. Profesia, semiprofesia, identita učiteľa, profesijné trajektórie učiteľa, kariérne plánovanie.
24. Školský podporný tím. Vymedzenie postavenia v škole. Vzájomná kooperácia členov tímu.
25. Diagnostikovanie afektívnych vlastností žiaka (postoje, motivácia, záujmy, sebapoňatie, usilovnosť)
26. Metódy diagnostikovania (pozorovanie, diagnostický rozhovor, diagnostický denník, kresba, dotazník, škálovanie, netradičné metódy diagnostikovania)
27. Diagnostika sociálnych vzťahov v triede, sociometria, meranie klímy v triede (škole)
28. Didaktické testy. Testovanie v pedagogickej diagnostike. Druhy testov. Vlastnosti testov. Typy testových úloh.
29. Diagnostický proces. Plánovanie diagnostikovania. Etapy procesu diagnostikovania Implicitné, explicitné a mikrodiagnostikovanie.
30. Akčný výskum versus vedecký výskum. Charakteristika vedy. Pedagogika ako veda.

LITERATÚRA:

- Gavora, P. (2010). *Akí sú moji žiaci? Pedagogická diagnostika žiaka*. Nitra: Enigma.
- Hrabal, V., & Pavelková, I. (2010). *Jaký jsem učitel*. Praha: Portál.
- Kasačová, B., & Cabanová, M. (2011). *Pedagogická diagnostika. Teória a metódy diagnostikovania v elementárnom vzdelávaní*. Banská Bystrica: Pedagogická fakulta.
- Košťálová, H., Miková, Š., & Stang, J. (2008). *Školní hodnocení žáků a studentů*. Praha: Portál.
- Kožuchová, M., Gavora, P., Wiegerová, A., Majerčíková, J. & Hirschnerová, Z. (2011). *Pedagogická diagnostika v primárnom vzdelávaní*. Bratislava: SPN.
- Kratochvílová, J. (2011). *Systém hodnocení a sebehodnocení žáků: Zkušenosti z České republiky i Evropských škol*. Brno: MSD.
- Krnáčová, Z., & Križo, V. (2020). *Školský podporný tím v základnej škole*. Bratislava: Centrum inkluzívneho vzdelávania. Dostupné na:

<https://inklucentrum.sk/wp-content/uploads/2020/09/Skolsky-podporny-tim-manual.pdf>

- Krnáčová, Z., & Križo, V. (2022). *Multidisciplinárny prístup v školách. Školský podporný tím*. Bratislava: VÚDPaP.
- Mertin, V., & Krejčová, L. (2016). *Metody a postupy poznávání žáka: pedagogická diagnostika*. Praha: Wolters Kluwer
- Starý, K., & Laufková, V. a kol. (2016). *Formativní hodnocení ve škole*. Praha: Portál.
- Šedová, K., Švaříček, R., & Šalamounová, Z. (2012). *Komunikace ve školní třídě*. Praha: Portál.
- Šedová, K., Šalamounová, Z., Švaříček, R., Sedláček, M., Majcík, M., & Navrátilová, J. (2019). *Výuková komunikace*. Brno: Masarykova univerzita.
- Zelinková, O. (2011). *Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program: [nástroje pro prevenci, nápravu a integraci]* (Vyd. 3). Praha: Portál.

